

κός κόσμος, αλλά και κινήματα που ανοίγουν νέους δρόμους προς το σοσιαλισμό. Εν τέλει, θα υπάρξει μια διαδικασία υπέρβασης της σημερινής πραγματικότητας, ή τα πυρηνικά και τα

διάφορα νέα όπλα θα δώσουν τη «λύση» με την αυτοκαταστροφή της ανθρωπότητας; Έχουμε ήδη εισέλθει σε ένα νέο είδος «ψυχρού πολέμου». Ποια θα είναι η κατάληξη;

Γιώργος Παυλόπουλος

Ανακαλύπτοντας τον πραγματικό Μπαράκ Ομπάμα

Είναι κακό στην άμμο να χτίζεις παλάτια – και πολύ οδυνηρό, όταν τα βλέπεις να γκρεμίζονται. Αυτός ο κίνδυνος είναι κάτι παραπάνω από εμφανής στην περίπτωση του Μπαράκ Χουσεΐν Ομπάμα, του 44ου προέδρου των Ηνωμένων Πολιτειών της Αμερικής.

Ασφαλώς, κανείς δεν πρέπει και δεν μπορεί να υποτιμήσει τα όνειρα που έκαναν εκατομμύρια Αμερικανοί (και όχι μόνο) βλέποντάς τον να διεκδικεί την προεδρία των ΗΠΑ. Ουδείς δικαιούται να λαιοδρήσει τα δάκρυα χαράς που πλημμύρισαν τα μάτια των 200.000 ανθρώπων που είχαν συγκεντρωθεί στο Σικάγο, στο άκουσμα της επίσημης ανακοίνωσης για τη νίκη του «δικού τους ανθρώπου» στις εκλογές της 4ης Νοεμβρίου 2008. Και τίποτε δεν μπορεί να υποτιμήσει το γεγονός ότι αυτή τη φορά και σε αντίθεση με ό,τι συνέβαινε εδώ και μισό σχεδόν αιώνα, η προσέλευση των Αμερικανών στις κάλπες άγγιξε το 64%, ποσοστό

που μπορεί να συγκριθεί με εκείνο των εκλογών του 1960, που ανέδειξαν νικητή τον Τζον Κένεντι.

Όσο για τη σύνθεση της ψήφου, όπως την αποτύπωσαν οι δημοσκοπήσεις έξω από τα εκλογικά κέντρα, αποκαλύπτουν την ταυτότητα εκείνων που πόνταραν τις ελπίδες τους στον Ομπάμα. Είναι οι νέοι μέχρι 30 ετών, οι οποίοι τον ψήφισαν σε ποσοστό 66% και ευθύνονται για τη μαζική προσέλευση στις εκλογές. Είναι, επίσης, το σύνολο των φυλετικών μειονοτήτων, με πρώτους και καλύτερους τους μαύρους, που του χάρισαν το εντυπωσιακό ποσοστό του 95%. Υπέρ του Ομπάμα ψήφισαν και οι δύο στους τρεις Λατίνους, όπως και το 61% των ασιατικής καταγωγής αμερικανών πολιτών – ενώ την ίδια στιγμή, οι λευκοί προτίμησαν ξεκάθαρα τον Τζον Μακκέν, με 55% έναντι 43%.

Αποκαλυπτική και η ανάλυση της ψήφου όσον αφορά τα εισοδήματα. Έτσι, τα κατώτερα στρώματα, δηλαδή οι Αμερικανοί που βγάζουν λιγότερα

τό 15.000 δολάρια τον χρόνο (δηλαδή, ερίπου 11-12.000 ευρώ) τάχθηκαν στη συντριπτική τους πλειοψηφία υπέρ του υποψηφίου των Δημοκρατικών, σε ποσοστό της τάξης του 73%, καθιστώντας φανερό ότι ελπίζουν σε αυτόν για μια καλύτερη ζωή στο μέλλον. Επίσης, εγγάλη ήταν η διαφορά υπέρ του και τα λεγόμενα μεσαία εισοδήματα, μέρι 50.000 δολάρια, όπου το ποσοστό του κυμάνθηκε στο 55-60%.

Ακριβώς όλα αυτά, όμως, είναι που μας υποχρεώνουν να διαισθανθούμε το έγεθος της απογοήτευσης που θα νιώσουν οι ψηφοφόροι και υποστηρικτές του Ομπάμα, όταν διαπιστώσουν ότι ο πρώτος Αφροαμερικανός πρόεδρος στα 220 χρόνια ύπαρξης των Ηνωμένων Πολιτειών, τα οποία έχουν σημαδευτεί ανεξίτηλα από τον ρατσισμό και την καταπίεση των μειονοτήτων, είναι επίσης ένας άνθρωπος του κατεστημένου. Ένας πολιτικός που αναγορεύτηκε σε ηγέτη έσα σε χρόνο-ρεκόρ (δεν είχε καν ολοκληρώσει την πρώτη του θητεία στη Γερουσία, όταν αποφάσισε να διεκδικήσει το χρίσμα των Δημοκρατικών), για να προσδώσει την αίσθηση του καινούριου και να μπορέσει, έτσι, να προωθηθεί πιο εύκολα τις αλλαγές και αναπροσρμογές τις οποίες έχει σήμερα αδήριτη ανάγκη το αμερικανικό κεφάλαιο.

Ο Μπαράκ Ομπάμα, αν εξαιρέσει ανείς τα βιολογικά του χαρακτηριστικά, δεν φέρνει καμία επανάσταση στην άλλη πλευρά του Ατλαντικού. Εξάλλου, αλήθεια είναι ότι καμία επανάσταση δεν έχει σημειωθεί στους δύο και πλέον αιώνες της ιστορίας των ΗΠΑ, ενώ

ακόμη και η δημιουργία τους έχει χαρακτηριστεί από πολλούς –ανάμεσά τους και τον Χάουαρντ Ζιν, στο εξαιρετικό έργο του «Ιστορία του Λαού των Ηνωμένων Πολιτειών»– ως «κάτι σαν επανάσταση». Όπως γράφει ο Καρλ Ντέγκλερ στο βιβλίο του με τίτλο «Πέρα από το παρελθόν μας», «καμία νέα κοινωνική τάξη δεν κατέλαβε την εξουσία μέσω της Αμερικανικής Επανάστασης. Αυτοί που τη σχεδίασαν ήταν, σε μεγάλο βαθμό, μέλη της αποικιακής αρχουσας τάξης». Πράγματι: Ο Τζορτζ Ουάσινγκτον ήταν τότε ο πλουσιότερος άνθρωπος στην Αμερική, ενώ οι 55 «πατέρες του έθνους» που συγκεντρώθηκαν το 1787 στη Φιλαδέλφεια για να συγγράψουν το σύνταγμα του νέου κράτους, ήταν στην πλειοψηφία τους πλούσιοι με γη, σκλάβους, βιομηχανίες ή ναυτιλιακές επιχειρήσεις.

Σήμερα, βεβαίως, ο Ομπάμα δεν συγκαταλέγεται στους πλουσιότερους ανθρώπους των ΗΠΑ, ούτε ανήκει σε κάποιο γνωστό και παραδοσιακό πολιτικό ή επιχειρηματικό «τζάκι» ανάλογο με εκείνο των Μπους, των Κλίντον ή των Κένεντι. Ωστόσο, δεν χωράει καμία αμφιβολία ότι αυτοί που του άνοιξαν διάπλατα τον δρόμο προς τον Λευκό Οίκο είναι τα μεγάλα συμφέροντα – και κυρίως, η μερίδα του κεφαλαίου που δεν βρέθηκε στο κυρίως τραπέζι, κατά το μεγάλο φαγοπότι της δετίας του Τζορτζ Μπους. Ο νέος πρόεδρος ήταν ο εκλεκτός μεγάλων συγκροτημάτων ΜΜΕ (Ουάσινγκτον Ποστ, Νιου Γιορκ Τάιμς, ακόμη και του μεγιστάνα Ρούπερτ Μέρντοχ), των εταιριών δημοσκοπήσεων (σε

βαθμό που ο Μακείν παραπονέθηκε επανειλημμένως για μεροληπτική αντιμετώπιση), κορυφαίων «γκουρού» του χρηματιστηριακού κεφαλαίου και της Γουόλ Στρίτ (όπως ο Γουόρεν Μπάφετ και ο Τζορτζ Σόρος) και μεγάλων ομάδων λόμπι.

Στο πλευρό του βρέθηκαν, επίσης, οι πλούσιοι της Αμερικής, οι οποίοι διείδαν στο πρόσωπό του και τις πολιτικές που πρότεινε, μια ευκαιρία για βγουν από τη μεγαλύτερη σε έκταση και βάθος οικονομική κρίση που έχει πλήξει τη μητρόπολη του παγκόσμιου καπιταλισμού, εδώ και έναν αιώνα. Άλλωστε, για να επανέλθουμε στην «ακτινογραφία» της ψήφου των Αμερικανών στις εκλογές του Νοεμβρίου, θα πρέπει να σημειώσουμε ότι, ενώ ο Ομπάμα έχασε τη μάχη σε εκείνους που βγάζουν από 50-100.000 δολάρια ετησίως, οι οποίοι αντιστοιχούν στο 36% του συνόλου των ενεργώς οικονομικά Αμερικανών –δηλαδή, είναι σχεδόν ισάριθμοι με όλους τους προαναφερθέντες, που κινούνται στις χαμηλότερες εισοδηματικές κλίμακες– πήρε ξανά κεφάλι στα εισοδήματα άνω των 100.000 δολαρίων. Μάλιστα, η διαφορά του από τον Μακείν μεγάλωνε σε ευθεία αναλογία με το ποσό, με αποτέλεσμα στο 6% εκείνων που κινούνται από τα 200.000 δολάρια και πάνω να είναι της τάξης του 52% έναντι 46% για τον Μακείν, δηλαδή όση και σε πανεθνικό επίπεδο.

Η εικόνα που διαμορφώνεται είναι αρκετά καθαρή ώστε να επιτρέπει ορισμένα πρώτα συμπεράσματα: Ο νέος πρόεδρος των ΗΠΑ, ο οποίος αναλαμ-

βάνει επισήμως τα καθήκοντά του στις 20 Ιανουαρίου, κουβαλά μαζί του δύο αιτήματα για «αλλαγή», τα οποία προσδίδουν στο βασικό προεκλογικό του σύνθημα εντελώς διαφορετικό περιεχόμενο. Έτσι, οι «κάτω» της αμερικανικής κοινωνίας –φτωχοί, άνεργοι, μειονότητες, ανασφάλιστοι, ακόμη και γυναίκες (56% έναντι 43% πήρε ανάμεσά τους ο Ομπάμα)– αναμένουν από αυτόν να εφαρμόσει μια πολιτική κοινωνικών παροχών. Μια πολιτική που θα διασφαλίζει τις θέσεις εργασίας και τα επιδόματα ανεργίας και θα εγγυάται ιατροφαρμακευτική περίθαλψη στα 47 εκατομμύρια των Αμερικανών που σήμερα την στερούνται (ποσοστό 16% του συνολικού πληθυσμού της πιο ανεπτυγμένης χώρας του υπαρκτού καπιταλισμού!).

Από την άλλη, οι «πάνω» αναγνωρίζουν ότι, με την σημερινή οικονομική κρίση, όχι απλώς ολοκληρώνεται ένας κύκλος –της νεοφιλελεύθερης-ρηγκανικής επανάστασης– αλλά βρίσκεται υπό απειλή το ίδιο το αμερικανικό μοντέλο, οι πυλώνες που στηρίζουν τον καπιταλισμό των ΗΠΑ. Κι αν το κλείσιμο του κύκλου μπορούν (υπό προϋποθέσεις) να το δεχτούν, οι τριγμοί στα θεμέλια τους ανησυχούν πολύ περισσότερο και, γι' αυτό, απαιτούν από τον Ομπάμα να εγγυηθεί την ασφαλή μετάβαση στη νέα φάση του αμερικανικού καπιταλισμού – την οποία, όσο κι αν οι θεμελιώδεις αρχές και αντιθέσεις δεν πρόκειται να αλλάξουν, κανείς δεν μπορεί ακόμη να την περιγράψει με ακρίβεια.

Για τον νέο πρόεδρο, λοιπόν, παρά το γεγονός ότι θα προσπαθήσει να δια-

ρήσει αλώβητη τη συμμαχία του με υς αδύναμους και να συντηρήσει την όνα του «ανθρώπινου προέδρου», εί-ι φανερό ότι βασικό κριτήριο της πο-ικλής του θα είναι τα συμφέροντα και επιδιώξεις των ισχυρών. Οι επιλογές ν προσώπων για την κυβέρνησή του οδεικνύουν του λόγου το αληθές: ρκεί εδώ να αναφέρουμε ότι προσω-ίρχης του Λευκού Οίκου, σε μια θέση λαδή με τεράστια ισχύ και σημασία, ίστηκε ένας άνθρωπος που διετέλεσε, ις αρχές της δεκαετίας του 2000, λος του ΔΣ της περιβόητης Φρέντι ακ – της μίας από τις δύο εταιρίες υ αμερικανικού δημοσίου η οποία, ζί με τη Φάνι Μάε, συνέβαλαν απο-ισιστικά στη δημιουργία της φούσκας ην αμερικανική αγορά ακινήτων.

Παράλληλα, βεβαίως, μεγάλες θα αι οι δυσκολίες και οι αντιθέσεις που βρει μπροστά του ο Ομπάμα στο εδίο των διεθνών σχέσεων. Εξάλλου,

ΗΠΑ βρίσκονται σήμερα σε καμπή ην οποία χαρακτηρίζει μια διπλή κρί-η: καπιταλιστικής συσσώρευσης και εθνούς ηγεμονίας. Αμφότερες προκα-ούν τόσο κοινωνικούς κραδασμούς στο ωτερικό όσο και ευθείες αμφισβητή-

σεις και ανακατατάξεις στο εξωτερικό – εκεί όπου οι ΗΠΑ δεν αντιμετωπί-ζονται, πλέον, ως η παντοδύναμη και ανίκητη υπερδύναμη.

«Ο Ομπάμα δεσμεύτηκε να δώσει τέλος σε έναν αιματηρό και χωρίς νόη-μα πόλεμο. Υποσχέθηκε να αποκατα-στήσει τις δημοκρατικές ελευθερίες των Αμερικανών, αλλά και την κουρε-λιασμένη τους φήμη σε ολόκληρο τον κόσμο», έγραψαν οι Νιου Γιορκ Τάιμς στο κεντρικό τους άρθρο αμέσως μετά τη νίκη του στις εκλογές, ενώ την ίδια στιγμή, οι πάντες σχεδόν μιλούν για το τέλος της ηγεμονίας και κυριαρχίας των ΗΠΑ στον πλανήτη. Αυτή η ελπίδα ήταν που έκανε εκατοντάδες χιλιάδες Γερμανούς να κατακλύσουν το κέντρο του Βερολίνου, στις 24 Ιουλίου και προ-τού καν πάρει επισήμως το χρίσμα των Δημοκρατικών – λες και για όλα τα δεινά του κόσμου έχουν φταίξει οι κακοί Αμερικανοί και ο ηλίθιος Μπους.

Αλλά αυτό το κεφάλαιο και οι συ-γκεκριμένες αυταπάτες (που, σε μεγά-λο βαθμό, δεν είναι διόλου αθώες), θα πρέπει να μας απασχολήσουν σε ένα άλλο σημείωμα.